

Richtlijnen voor Astrofilatelie

Inleiding

Deze richtlijnen worden uitgegeven door de FIP Commissie voor Astrofilatelie om tentoonstellers te helpen bij de voorbereiding, en juryleden bij de beoordeling, van astrofilatelie verzamelingen.

Ze zijn bedoeld om richting te geven met betrekking tot:

1. De definitie en de aard van astrofilatelie verzamelingen
2. De principes van de samenstelling van de verzamelingen
3. De beoordelingscriteria voor astrofilatelie verzamelingen

1. Definitie en Aard van Astrofilatelie Verzamelingen

Astrofilatelie is de studie van ruimtevluchten en ruimtegerelateerde gebeurtenissen aan de hand van filatelistisch materiaal.

Het is een filatelistische studie van de historische, wetenschappelijke en technische vooruitgang die geboekt werd bij de verkenning van de ruimte. Dit omvat het vroege onderzoek van de stratosfeer, de ontwikkeling van raketten en de voorlopers van de verschillende soorten ruimtevaartuigen. De relevante projecten, gebeurtenissen en ruimteprogramma's worden gedocumenteerd.

Geschikt filatelistisch materiaal

Astrofilatelie materiaal. Filatelistische items die een gebeurtenis herdenken en via de post zijn gegaan met postzegel(s), poststempel(s), boordpoststempel(s), labels en markeringen die wijzen op een speciale behandeling. Hieronder valt ook materiaal dat is gemaakt ter voorbereiding op de gebeurtenis, zoals vignetten, tekeningen van kunstenaars, essays, proefdrukken, kleurproeven, drukfouten.

Astrofilatelistisch materiaal aan boord van een raket. Filatelistische items met een cachet aan boord of speciale afstempeling of droogzegel of authenticerende handtekening(en) om aan te tonen dat ze in een raket of ruimtevaartuig zaten.

Filatelistische items zijn postzegels, omslagen, briefpapier, telegrammen, militaire post, stratosfeerpost, raketpost, maritieme post, pakketpost, propagandafolders, elektronische post, brief(ven) en andere soortgelijke vormen van postdiensten. In deze richtlijnen omvat de term "omslag" alle filatelistische poststukken.

Poststempels zijn het belangrijkste element van elke astrofilatelie omslag. Covers moeten worden afgestempeld op een postkantoor in de buurt van het evenement of door de militaire eenheid die het project uitvoert op de dag van het evenement. Als het postkantoor gesloten is, is de poststempel van de

eerstvolgende dag dat het kantoor open gaat aanvaardbaar. Voor evenementen die plaatsvinden in de ruimte, moet de poststempel van het postkantoor in de buurt van het relevante missiecontrolecentrum of de omslagen van het postkantoor aan boord van het ruimtestation worden getoond.

Omslagen over gebeurtenissen. Covers die gebeurtenissen documenteren zoals lancering, koppeling, ontkoppeling, EVA, landing, afbreken van lanceringen, testlanceringen en mislukte lanceringen mogen worden getoond. Annuleringen van lanceringen en landingen mogen alleen worden getoond van het postkantoor in de buurt van de lancering of landing met de exacte datum van de gebeurtenis. In het geval van een brandend of neerstortend ruimtevaartuig is het poststempel van het postkantoor in de buurt van het missiecontrole centrum of het crashgebied acceptabel.

Omslagen met een poststempel van faciliteiten die ruimtevluchten ondersteunen: volgstations, primaire/secundaire bergingschepen, vliegtuigen, reddingshelikopters en andere ondersteunende vliegtuigen mogen worden getoond als ze een poststempel hebben tijdens de missie. In veel gevallen gebruiken deze faciliteiten officiële cachets, die de voorkeur genieten.

Omslagen die test-, technische, organisatorische of politieke mijlpalen voor ruimtevluchten of ruimteprogramma's documenteren, mogen worden bijgevoegd. Hieronder vallen belangrijke vergaderingen, rollouts en roll-backs, maar ook de voltooiing en levering van belangrijke onderdelen van raketten en ruimtevaartuigen. Dit soort materiaal mag echter niet overheersen. Wanneer er praktisch geen gebeurtenis omslagen bestaan (bv. vroege Peenemünde, Sovjet- of Chinese militaire post), moet de omslag een datum hebben die zo dicht mogelijk bij de gebeurtenis ligt. Als de juiste datum alleen op deze manier kan worden geïllustreerd, is een locatie verder dan het dichtstbijzijnde postkantoor toegestaan.

Postzegels, postwaardestukken & speciale afstempelingen

Postzegels of postwaardestukken uitgegeven door de postadministratie van een land dat betrokken was bij het uitgebeelde ruimte-event, binnen 12 maanden na de gebeurtenis. Ze mogen geen tekst bevatten die een jubileum benadrukt. In uitzonderlijke gevallen, wanneer er geen ander materiaal bestaat, zijn postzegels van meer dan 12 maanden of jubileumuitgaven aanvaardbaar, maar ze moeten altijd afkomstig zijn van het land dat betrokken is bij de gebeurtenis en ondersteund worden door een grondige motivering.

Als er geen afstempelingen met een correcte datum bestaan, kunnen speciale afstempelingen worden gebruikt die binnen 12 maanden na de gebeurtenis zijn uitgegeven door een postkantoor uit een land dat betrokken is bij de gebeurtenis. Poststempels van de eerste dag van uitgifte mogen niet worden getoond, tenzij de datum samenvalt met het evenement. Dit soort materiaal mag niet overheersen.

Ruimtepost

Filatelistisch materiaal dat aan boord van ten minste één ruimteschip is gevlogen. Het moet aan boord zijn gestempeld met de juiste markeringen (poststempel(s), cachet(s) of authenticerende handtekening(en)). Ruimtepost kan worden ondertekend door bemanningsleden of de hele bemanning die in de ruimte verblijft.

2. Principes van de samenstelling van een verzameling

Een astrofilatelistische verzameling moet een duidelijk begin, een centraal thema en een logisch einde hebben.

De verzameling moet een inleidend blad of titelpagina bevatten:

- De titel van de verzameling
- Een beschrijving van het doel van de verzameling
- Een beschrijving van de omvang van de verzameling (wat is inbegrepen en wat is weggelaten)
- Een plan van de structuur van de verzameling - hoofdstukken of secties (geen beschrijving "frame per frame" of "pagina per pagina")
- Korte, precieze en relevante algemene informatie over het onderwerp
- Een lijst van de belangrijkste literatuur, persoonlijk onderzoek of website referenties

Het geheel van de verzameling moet bestaan uit een logische en samenhangende collectie van materiaal ter illustratie van een of meer, of een deelverzameling, van de hieronder beschreven categorieën:

1. Voorlopers van raketvluchten (raketpost, stratosfeerballon, raketontwikkeling)
2. Onbemande ruimteprogramma('s) (nationaal, internationaal of niet-gouvernementeel)
3. Bemande ruimtevaartprogramma('s) (nationaal, internationaal of niet-gouvernementeel)
4. Geschiedenis van de ruimteverkenning van voorlopers tot ruimtestations

Eén kader Astrofilatelie-verzameling

Een éénkader Astrofilatelie-verzameling is bedoeld als een verzameling met een zeer beperkt onderwerp. Als de verzameling in meer dan één kader getoond kan worden, is het geen geschikt onderwerp.

Een selectie van items uit een verzameling met meerdere kaders kan geschikt zijn, maar alleen als de selectie een natuurlijk subthema van de verzameling volledig kan behandelen binnen één kader. Een uittreksel van een verzameling met meerdere kaders, dat enkel de beste items toont ("cherry picking") uit een verzameling met meerdere kaders is niet geschikt.

3. De beoordelingscriteria van astrofiele tentoonstellingen

De beoordeling van een tentoonstelling wordt uitgevoerd in overeenstemming met Sectie V van de GREX.

De jury gebruikt de volgende algemene criteria (GREV, Artikels 4 & 5):

<u>Criteria</u>	<u>Punten</u>	<u>GREV Referentie</u>
1. Behandeling	20	GREV, Artikel 4.5
2. Filatelistisch belang	10	GREV, Artikel 4.6
3. Filatelistische en aanverwante kennis, persoonlijke studie en onderzoek	35	GREV, Artikel 4.7
4. Toestand	10	GREV, artikel 4.8
5. Zeldzaamheid	20	GREV, artikel 4.8
6. Presentatie	5	GREV, Artikel 4.9

Exposanten moeten zich bewust zijn van de noodzaak om zorgvuldig na te denken over de verschillende aspecten die samen zorgen voor een maximale prijs voor een tentoonstelling.

Hieronder worden enkele indicaties gegeven van de basiselementen die aan de basis liggen van elk afzonderlijk criterium.

1. Behandeling (20 punten)

De behandeling van de tentoonstelling weerspiegelt de mate waarin de exposant een evenwichtige tentoonstelling kan creëren die kenmerkend is voor het gekozen onderwerp. Een logisch verloop dat gemakkelijk te volgen is en een duidelijk en beknopt verslag helpen de juryleden om de tentoonstelling te appreciëren. Bij de beoordeling van de behandeling zullen de juryleden nagaan of de verklaringen in de inleiding en het plan op een adequate manier worden weergegeven in de tentoonstelling.

De behandeling van de tentoonstelling wordt beoordeeld op:

- De Titelpagina van de tentoonstelling het doel van de tentoonstelling laat zien, de reikwijdte definieert, het plan en de structuur uitlegt en het jurylid leidt naar de belangrijkste literatuur/referenties voor het gekozen onderwerp.
- Het onderwerp is zodanig gekozen dat een evenwichtige tentoonstelling kan worden getoond in de beschikbare ruimte.
- De inhoud weerspiegelt de titel, het doel, het bereik en het plan.
- Er is een logisch verhaal, gemaakt met tekst en materiaal, met een goed evenwicht tussen de verschillende onderdelen van de tentoonstelling.
- De rubrieken ondersteunen het begrip van de behandeling.
- Er is een goed evenwicht tussen de verschillende onderdelen van de tentoonstelling.
- Er zijn een natuurlijk begin- en eindpunt van de tentoonstelling.

- De volledigheid van het getoonde materiaal in verhouding tot de omvang van de tentoonstelling, met voorlopers waar van toepassing.
- Er is geen dubbel materiaal.
- De primaire focus ligt op gebeurtenisomslagen. Postzegels, postwaardestukken en speciale afstempelingen domineren niet.
- De tekst bij elk item behandelt belangrijke aspecten van de technische gegevens, de data, de plaats

2. Filatelistisch belang (10 punten)

Het "belang" van een tentoonstelling wordt bepaald door zowel het belang van de eigenlijke tentoonstelling in relatie tot het gekozen onderwerp als het algemene belang van dat onderwerp binnen de astrofilologie.

Bij de beoordeling van het belang van de tentoonstelling wordt rekening gehouden met:

- Hoe moeilijk is het gekozen gebied om te verzamelen?
- Het belang van het gekozen gebied ten opzichte van de astrofiele wereld
- Het belang van het geselecteerde gebied ten opzichte van het specifieke ruimteprogramma of onderwerp
- Het belang van het getoonde materiaal met betrekking tot het geselecteerde gebied
- Hoeveel van het belangrijkste materiaal van het gekozen onderwerp is aanwezig?

3. Filatelistische en aanverwante kennis, persoonlijke studie en onderzoek (35 punten)

Filatelistische en aanverwante kennis wordt aangetoond door de gekozen items en hun uitleg. Persoonlijke studie wordt aangetoond door de juiste analyse van de items. Persoonlijk onderzoek wordt aangetoond door de presentatie van nieuwe feiten met betrekking tot het gekozen onderwerp.

Enkel de kennis, de studie en het onderzoek gedocumenteerd door de items in de tentoonstelling kunnen beoordeeld worden, maar de gegeven informatie mag het getoonde filatelistisch materiaal niet overweldigen.

Filatelistische en gerelateerde kennis van de tentoonstelling wordt aangetoond door:

- Een volledig en nauwkeurig begrip van het onderwerp.
- Goede keuze van items die een goede kennis van het gekozen gebied weerspiegelen.
- Nauwkeurige beschrijving van het materiaal met duidelijke vermelding van vervalsingen, wijzigingen, backdating of reparaties.

- Zeldzaamheidsverklaringen ("Een van X opgenomen") vermelden hun bron. Uitdrukkingen als "Uniek" of "Zeer zeldzaam" worden niet gebruikt.

Persoonlijke studie en onderzoek van de tentoonstelling worden aangetoond door:

- Nauwkeurigheid en geschiktheid van het opschrijven van belangrijke vluchtdetails, technische gegevens en het doel van de missie.
- Kennis van voorlopers, technische evolutie en chronologie van gebeurtenissen wordt aangetoond.
- Onderzoek en nieuwe ontdekkingen worden volledig behandeld in overeenstemming met hun belang.
- Passend gebruik van bestaande literatuur binnen het gebied

Het is niet realistisch om van een exposant te eisen dat hij nieuwe ontdekkingen doet in een gebied dat zwaar bestudeerd en onderzocht is. Dergelijke tentoonstellingen worden niet bestraft voor een gebrek aan persoonlijk onderzoek, maar krijgen extra aandacht als de exposant erin geslaagd is om met nieuwe bevindingen te komen.

4. Conditie (10 punten)

De staat van de tentoonstelling wordt aangetoond door:

- Het materiaal is in algehele goede staat, indien aanwezig
- Fijne en duidelijke stempels, indien beschikbaar
- Als een item gerepareerd of gemanipuleerd is, moet dit als zodanig beschreven worden.
- De staat van gewoon en modern materiaal moet perfect zijn. Uitzonderingen zijn items die afkomstig zijn van een ongeval, noodlanding of een andere onregelmatige gebeurtenis.
- Exposanten worden aangemoedigd om uniek of zeer zeldzaam materiaal te tonen dat niet in perfecte staat is, maar worden gewaarschuwd om gewone items in een vergelijkbare staat te tonen.

5. Zeldzaamheid (20 punten)

Zeldzaamheid is de relatieve schaarste (niet de waarde) van de getoonde filatelistische stukken. De zeldzaamheid van de tentoonstelling wordt geëvalueerd op basis van:

- De moeilijkheid om het getoonde relevante en interessante materiaal te verkrijgen
- Dat de meeste geschikte zeldzame items getoond worden
- Het algemene materiaal domineert de tentoonstelling niet.

- De tentoonstelling is moeilijk te dupliceren

6. Presentatie (5 punten)

De presentatiemethode moet het materiaal zo goed mogelijk en op een evenwichtige manier tonen, zowel op het blad als in het kader en doorheen de hele tentoonstelling.

De presentatie van de tentoonstelling wordt beoordeeld op:

- Goede balans in de kaders en de afzonderlijke pagina's, met variaties in de layout tussen de pagina's.
- Goed gebruik van de pagina met niet te veel witruimte op de pagina's.
- Zorgvuldige montage
- De beschrijving is duidelijk, beknopt en relevant voor het gekozen materiaal en het onderwerp van de tentoonstelling.
- Overlappende items worden geaccepteerd, maar het verdoezelen van belangrijke kenmerken moet worden vermeden.
- Illustraties zijn niet te overheersend en fotokopieën moeten minstens 25% in grootte verschillen van het origineel.

Er is geen voordeel of nadeel verbonden aan het feit of de tekst handgeschreven, getypt of gedrukt is. Felgekleurde inkt en gekleurde albumbladen moeten worden vermeden.

Slotbepalingen

Deze Richtlijnen zijn niet bedoeld om een antwoord te geven op elke mogelijke vraag van de tentoonsteller; toch hopen we dat dit advies de jury en de exposant zal helpen om de reglementen beter te begrijpen.

In het geval van discrepanties in de tekst door vertaling, geldt de Engelse tekst.

De Richtlijnen voor het Jureren van Astrofilatelistische Tentoonstellingen werden goedgekeurd door het FIP Bestuur tijdens de 144e FIP Congres in Lugano op 22 mei 2022.

[Nederlandse vertaling : discipline verantwoordelijke astrofilatelie K.L.B.P.-2025]